

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 148/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť F. K., P., zastúpeného advokátom Mgr. M. P., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 2 T 51/08-170 z 22. apríla 2008, uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2 To 46/2008-191 z 3. júla 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2009 doručená sťažnosť F. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 51/08-170 z 22. apríla 2008, uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 46/2008-191

z 3. júla 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 2 T 51/2008-170 z 22. apríla 2008 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

V odvolacom konaní bol rozsudok okresného súdu potvrdený uznesením krajského súdu č. k. 2 To 46/2008-191 z 3. júla 2008.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 22. júna 2009 na najvyššom súde dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Najvyšší súd dovolanie uznesením sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009 odmietol z dôvodu zrejmeého nenaplnenia dôvodov dovolania.

Podľa názoru sťažovateľa došlo rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu k porušeniu zákona v jeho neprospech, pričom *„Najvyšší súd sa mal zaoberať tým, že skutok bol nezákonne posúdený podľa prísnejšej skutkovej sadzby, pretože dokazovanie v takom stave ako bolo vykonané pred súdom prvého stupňa úplne spochybnilo hodnovernosť svedkyne E. Š.“*.

Sťažovateľ vyslovil presvedčenie, že na základe jeho dovolania *„boli splnené podmienky na preskúmanie rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu, že boli založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa § 371 ods. 1 písm. i)“*.

Z toho dôvodu považuje sťažovateľ za *„nesprávne“* aj rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní.

S odvolaním sa na potrebu použitia zásady *„in dubio pro reo“* sťažovateľ prezentoval názor, podľa ktorého *„som mal byť odsúdený za trestný čin lúpeže, podľa § 188 ods. 1 Tr.“*

zák. a nie podľa § 188 ods. 2 písm. c) Tr. zák., ako rozhodol okresný i krajský súd. Ja som v súčasnosti vo výkone trestu a nemôžem sa stotožniť stou skutočnosťou, že moje konanie bolo posudzované v zmysle § 188 ods. 2 písm. c) tr. zák, teda ako lúpež so zbraňou, keď ja som žiadnu zbraň v rukách nemal, nemal som v rukách ani atrapu zbrane, som si vedomý toho, že som spravil strašnú hlúposť v mojom živote, ale zároveň som deprimovaný a bezradný z toho. že neviem nijakým relevantným spôsobom preukázať tú skutočnosť, ktorú od začiatku uvádzam, a že okresný ani krajský súd nevyhodnotil správne dôkazy svedčiace v môj prospech a taktiež že Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol moje dovolanie, lebo údajne neboli splnené dôvody na jeho preskúmanie. Ak je právo na dovolanie zakotvené v právnom predpise, požíva ústavnej ochrany, a to vzhľadom na či. 46 ods. 1 ústavy. Preto za tejto situácie by NS SR nemal odmietnuť naše dovolanie ako neprípustné, lebo nesmeruje k prehodnocovaniu dôkazov a skutkových zistení, ale napadá jednak extrémny nesúlad medzi vykonanými skutkovými zisteniami a právnymi závermi namietaných súdov a jednak aplikovali nesprávne normy jednoduchého práva, čo viedlo k nesprávnym záverom dopadajúcim do rozhodnutia o vine (a predtým aj treste), v intenzite zakladajúcej porušenie jeho základného práva na spravodlivý proces, zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tým aj čl. 49 ústavy.

a) in dubio mitius - v prípade pochybností mal KS postupovať miernejšie, najmä za situácie, kedy právo umožňovalo dvojaký výklad,

b) in dubio pro libertate - ktorá vyjadruje prioritu jednotlivca a jeho slobody pred štátom a jeho trestaním.“.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ konštatoval, že „rozhodnutiami súdov I. stupňa, II. stupňa a taktiež dovolacieho súdu, bolo porušené Ústavou Slovenskej republiky zaručené právo sťažovateľa na nemožnosť stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon ...“, a navrhol vydať tento nález:

„Rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici, č. k. 2T 51/2008-170 zo dňa 22.4.2008, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 3.7.2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 2To 46/2008-191, zo dňa 3. 7. 2008 a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 3 Tdo 28/2009 zo dňa

16.9.2009, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na nemožnosť stíhania alebo pozbavenia slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon.

Ústavný súd Slovenskej republiky ruší Rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn.: 2T/51/2008-170, zo dňa 22.4.2008, Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn.: 2To 46/2008-191 zo dňa 3.7.2008, Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 3 Tdo 28/2009 zo dňa 16.9.2009.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd sa v prvom rade musí vysporiadať s identifikáciou základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, keďže v rámci petitu svojej sťažnosti neoznačil konkrétny článok ústavy obsahujúci úpravu základného práva alebo slobody.

Z textu petitu sťažnosti „... došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na nemožnosť stíhania alebo pozbavenia slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon“, ako aj z obsahu jej odôvodnenia ústavný súd ustálil, že sťažovateľ namieta zásah do základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

V obsahu odôvodnenia sťažnosti sťažovateľ v rámci argumentácie poukázal aj na čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, ako aj na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, táto argumentácia sa však nepremietla do formulácie návrhu na rozhodnutie.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia, ktoré nemôže doplniť petit (III. ÚS 235/05). Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv a v súvislosti s tým konaním, resp. rozhodnutiami, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

1. K namietanému porušeniu základného práva čl. 17 ods. 2 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 2 T 51/08-170 z 22. apríla 2008 a uznesením krajského súdu č. k. 2 To 46/2008-191 z 3. júla 2008

Sťažnosť v rozsahu, v akom sťažovateľ pred ústavným súdom napáda postup okresného súdu a krajského súdu a v akom podal predtým dovolanie najvyššiemu súdu, ústavný súd nemohol preskúmať z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane prezentoval názor, že povinnosť zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 2 T 51/08-170 z 22. apríla 2008 mal sťažovateľ možnosť podať riadny opravný prostriedok, ktorým je podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie. Túto svoju možnosť aj využil a odvolanie podal. O podanom odvolaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 To 46/2008-191 z 3. júla 2008.

Proti uzneseniu krajského súdu v spojení s uznesením potvrdeným rozsudkom okresného súdu sťažovateľ podal podľa § 368 Trestného poriadku mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009, pričom preskúmal aj rozsudok okresného súdu, ktorý bol uznesením krajského súdu potvrdený.

To znamená, že právomoc poskytnúť ochranu základným právam a slobodám vo vzťahu k rozsudku okresného súdu mal v rámci odvolacieho konania krajský súd. Obdobne vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu bol takýmto všeobecným súdom najvyšší súd v dovolacom konaní. Všeobecné súdy v rámci opravných konaní v prípade, ak by

pri svojej rozhodovacej činnosti dospeli k záveru, že súd nižšieho stupňa svojim rozhodnutím alebo postupom, ktorý rozhodnutiu predchádzal, porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, mali povinnosť týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, ako aj zo znenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009, nemožno usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu má také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa namietanom v ústavnej sťažnosti.

Treba predovšetkým pripomenúť, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu ku všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopreniu základných práv alebo slobôd.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolanie sťažovateľa bolo založené na tvrdení nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Najvyšší súd v tomto rozsahu napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal, s názorom sťažovateľa

sa nestotožnil a dovolanie odmietol, pričom sa podľa názoru ústavného súdu primerane vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na skutočnosť, že nie je oprávneným „skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku“. V tomto kontexte sa vyjadril aj k možnosti skúmania námietky nerešpektovania zásady „in dubio pro reo“, keď vo vzťahu k nej uviedol, že „sa týka iba skutkových zistení. Nakoľko dovolací súd skutkové zistenia nemôže skúmať, aplikácia tejto zásady v dovolaní neprichádza do úvahy.“.

Sťažovateľ, ako už je uvedené, v odôvodnení svojej sťažnosti vzniesol aj námietku nesúlady medzi vykonanými skutkovými zisteniami a právnymi závermi, ktorá podľa jeho názoru dosahuje intenzitu zakladajúcu zásah do základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak túto námietku uplatnil len proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktorých prieskum s ohľadom na už uvedený princíp subsidiarity nie je v tomto konaní možný. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 28/2009 zo 16. septembra 2009 sťažovateľ túto námietku v odôvodnení svojej sťažnosti nijako nekonkretizoval. Námietka zásahu do základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy taktiež nebola premietnutá do sťažnostného petitu. Ústavný súd preto s ohľadom na svoju viazanosť petitom vyplývajúcu z § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde zameral svoju pozornosť len na posudzovanie vzťahu sťažnosťou napadnutého rozhodnutia a základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

V danom prípade bol sťažovateľ odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody za spáchanie zločinu lúpeže, s ktorého spáchaním Trestný zákon v § 188 ods. 1 a 2 písm. c) spája možnosť uloženia takéhoto trestu. Rozhodnutie o vine a treste bolo vydané v riadne uskutočnenom trestnom konaní prostredníctvom riadne vyhláseného rozsudku, čo vyplýva aj zo skutočnosti, že sťažovateľ v podanom dovolaní ani v ústavnej sťažnosti procesný postup všeobecných súdov priamo nespochybnil. Odsudzujúci rozsudok okresného súdu č. k. 2 T 51/2008-170 z 22. apríla 2008 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 To 46/2008-191 z 3. júla 2008 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 3. júla 2008, pričom na základe dovolania boli tieto preskúmané najvyšším súdom. Osobná sloboda sťažovateľa bola teda obmedzená na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku a za splnenia podmienok uvedených v § 8 a § 2 ods. 2 Trestného zákona, teda spôsobom, ktorý

zodpovedá kritériám posudzovaným v súvislosti s možným zásahom do základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). Skutočnosť, že sťažovateľ nemal v dovolacom konaní úspech, v nijakom prípade nemôže sama osebe založiť tvrdenie o nezákonnosti a v spojitosti s tým aj neústavnosti pozbavenia sťažovateľa osobnej slobody.

Medzi sťažnosťou napadnutým uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia sťažovateľom označeného základného práva nebyť stíhaným alebo pozbaveným slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd nezistil taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. apríla 2010